

Odôvodnenie:

I.

Vymedzenie napadnutého konania, sťažnostná argumentácia a vyjadrenie Okresného súdu Pezinok

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. júla 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 42 C 45/2018 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je žalobcom v konaní, v ktorom sa domáha rozhodnutia o nárokoch, existencii a určení práv. Podľa tvrdenia sťažovateľa podal na okresnom súde žalobu v rovnakej veci 29. júna 2016, následne 16. júna 2017 a 15. decembra 2017. Tieto žaloby sa podľa tvrdenia sťažovateľa na okresnom súde nenachádzajú a „... sťažovateľovi nebolo do dnešného dňa objasnené, z akého dôvodu, boli podané žaloby na Okresnom súde Pezinok opätovne stratené...“.

Aktuálne na okresnom súde prebieha súdne konanie pod sp. zn. 42 C 45/2018, ktoré sa začalo podaním žaloby 16. februára 2018, pričom podľa tvrdenia sťažovateľa do dnešného dňa okresný súd nekonal ani neinicioval žiadne kroky na spravodlivé prejednanie veci.

„... Vzhľadom na skutočnosť, že konanie bolo vedené bez značného posunu, podal sťažovateľ, ako žalobca na Okresný súd Pezinok sťažnosť na postup súdu v zmysle § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch...“.

Podpredsedníčka okresného súdu reagovala na uvedenú sťažnosť na prietahy konaní listom sp. zn. 1 SprV/21/2019 z 25. júna 2019, v ktorom uviedla:

„... Po oboznámení sa s obsahom súdneho spisu konštatujem, že Vaša sťažnosť je čiastočne dôvodná...

... Žaloba doručená súdu 16.02.2018 zapísaná pod sp.zn. 42C 45/2018 bola zmätočná, s nejasným a rozporuplným obsahom, bez presnej špecifikácie petitu. Dňa 12.06.2019 bol žalobca uznesením vyzvaný na odstránenie väd podania. Vzhľadom k tomu, že od podania žaloby do prvého procesného úkonu súdu uplynulo 16 mesiacov, ide o lehotu, ktorá je neprimeraná. Vec bola pridelená s účinnosťou od 23.05.2019 novému zákonnému sudcovi, ktorý vo veci koná bez prieťahov. Za vzniknuté prieťahy sa Vám ospravedlňujem...“

3. V nadväznosti na už uvedené skutočnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom, v ktorom vysloví že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní porušené boli. Súčasne sa sťažovateľ domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 5 000 € a úhrady trov konania.

4. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti požiadal v prípravnej fáze konania okresný súd o vyjadrenie k predmetnej ústavnej sťažnosti. Okresný súd v podaní sp. zn. Spr. 103/2019 doručenom ústavnému súdu 13. augusta 2019 uviedol, že sťažovateľ vystupuje v napadnutom konaní v pozícii žalobcu na základe podania doručeného okresnému súdu 16. februára 2018. Vzhľadom na to, že predmet konania je nejasný, vyzval žalobcu 14. júna 2019 na odstránenie väd podania, najmä na uvedenie, čoho sa ako žalobca domáha, a uvedenia zrozumiteľného petitu žaloby. Ďalej sa vo vyjadrení uvádza, že *„... Žalobca síce na výzvu súdu reagoval, ale jeho vyjadrenia sú opäť zmätočné a nezrozumiteľné... Súd vybavil sťažnosť žalobcu na prieťahy v konaní tak, že ju dňa 25.06.2019 uznal za dôvodnú, nakoľko od podania žaloby, do uznesenia na odstránenie väd podania uplynula doba 16 mesiacov, čo je neprimerané...“*.

K námietkam formulovaných sťažovateľom vo vzťahu k jeho trom predchádzajúcim podaniam z roku 2016 a 2017, o ktorých sťažovateľ tvrdí, že ich okresný súd stratil, sa okresný súd vyjadril takto:

„... Tvrdenia sťažovateľa, že došlo k strate jeho podaní je nezmysel, nakoľko jeho podania súd riadne zaevidoval, bolo o nich začaté konanie, kde jedno je právoplatne skončené a druhé je v štádiu odstraňovania väd žaloby...

... Žaloba bola okresnému súdu Pezinok doručená 11.12.2017, kde sťažovateľ mal v tomto konaní pozíciu žalobcu. Konanie bolo zapísané pod spisovú značku 4C57/2017. Vzhľadom na nejasný predmet konania, nakoľko z podania žalobcu nebolo možné zistiť, čoho sa domáha, bol uznesením zo dňa 12.03.2018 vyzvaný na odstránenie väd podania. Žalobca vady odstránil iba čiastočne, avšak z jeho podania by malo ísť o diskrimináciu v styku s maloletým synom. Vzhľadom k tomu, že žalobca neuviedol petit žaloby, hoci na to bol súdom vyzvaný, uznesením súd jeho žalobu zamietol. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 12.12.2018 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave, č. k. 8Co 195/2018-79, ktorým bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdené. Konanie je teda právoplatne skončené...

... V prvom rade žalobca musí vedieť čoho sa chce na súde domáhať, aké jeho práva sú ohrozené a čo chce súdnym rozhodnutím dosiahnuť. Pokiaľ toto žalobca nie je schopný uviesť, súd mu súdnu ochranu nemôže efektívne poskytnúť ...“

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou

od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

8. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

9. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

10. Pri predbežnom prerokovaní návrhu takto ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré sú podané navrhovateľom bez právneho zastúpenia podľa § 34 a § 35 zákona o ústavnom súde a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu (§ 37 zákona o ústavnom súde), návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané zjavne neoprávnenou osobou, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

11. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

12. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie

záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

13. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, II. ÚS 101/03, I. ÚS 88/07, III. ÚS 155/09, II. ÚS 66/2011, IV. ÚS 473/2012, III. ÚS 288/2016).

14. Ústavný súd tiež poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej nie každý zistený priesťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd už vo svojich rozhodnutiach vyslovil, že „ojedinelá nečinnosť súdu hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov“ (II. ÚS 63/05). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sa postup všeobecného súdu nevyznačoval takými významnými priesťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priesťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru), sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 381/2018).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

15. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 42 C 45/2018.

16. S ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu, najmä na opakované nedostatky v žalobnom návrhu adresovanom okresnému súdu, minimálny časový odstup od podania sťažnosti pre prietahy v konaní predsedovi okresného súdu (29. máj 2019) do podania ústavnej sťažnosti (14. jún 2019), ako aj na fakt, že okresný súd obratom reagoval na sťažnosť pre prietahy v konaní aktívne (12. júna 2019 adresoval výzvu žalobcovi na odstránenie väd podania, pozn.), ústavný súd uzatvára, že sťažnosť podaná podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov viedla k činnosti okresného súdu v napadnutom konaní, čím splnila svoj účel.

17. Je nevyhnutné pripomenúť tú skutočnosť, že zjednanie nápravy všeobecným súdom nie je možné okamžite a vyžaduje si primeraný procesný postup v čo najkratšom, ale predsa nevyhnutnom časovom horizonte.

18. V súvislosti s vyhodnotením sťažnosti na prietahy adresovanej predsedovi okresného súdu treba tiež poukázať na to, že ústavný súd vo svojej predchádzajúcej judikatúre už uviedol, že skutočnosť, že orgán štátnej správy súdu uzná sťažnosť na prietahy za dôvodnú, nemusí viesť bez ďalšieho k prijatiu v nadväznosti na to podanej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy na ďalšie konanie (§ 55 ods. 5 zákona o ústavnom súde), pretože ústavný súd, pridržiavajúc sa doterajšej stabilizovanej judikatúry, považuje za potrebné poskytnúť všeobecnému súdu časový priestor na prijatie opatrení s cieľom nápravy a odstránenia protiprávneho stavu zapríčineného jeho nečinnosťou alebo neefektívnou činnosťou (IV. ÚS 78/07, IV. ÚS 59/08, IV. ÚS 27/09).

19. Podľa názoru ústavného súdu sa postup okresného súdu v napadnutom konaní nevyznačuje takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo, čo sa týka intenzity, možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru).

20. Nad rámec veci ústavný súd dáva do pozornosti s'ťažovateľa (ale i jeho právnej zástupkyne), že podania adresované súdu musia byť formulované jasne, zrozumiteľne a určito, a najmä žaloba, ktorou sa s'ťažovateľ domáha vydania konkrétneho rozhodnutia, musí v zmysle § 132 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) obsahovať úplné opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov na ich preukázanie a žalobný návrh, pretože iba formálne a obsahovo spôsobilá žaloba je predpokladom vecného prejednaní veci. Súd v civilnom sporovom konaní nie je povinný a ani nemôže nahrádzať úkony sporových strán, ktoré zaťažuje povinnosť tvrdenia a dôkazná povinnosť (§ 150 CSP). Úlohou (a zodpovednosťou) sporových strán je substancovať skutkový základ sporu, t. j. vymedziť jeho základ a podstatu. Sú to predovšetkým sporové strany, ktoré sú zodpovedné za výsledok sporu. Zvýšenie požiadaviek na procesnú aktivitu sporových strán a s tým spojenú procesnú diligenciu (zodpovednosť) so sankčnými dôsledkami v prípadoch procesnej pasivity je tak spôsobilé prispieť k efektívnemu a rýchlemu konaniu.

21. Pre bližšie vysvetlenie sa žiada dodať, že často sporové strany sami nenáležitým postupom, či už z neznalosti, z nedbanlivosti, ale niekedy aj úmyselne, konanie predlžujú. Ak nespolupracujú so súdom na účel dosiahnutia skorého rozhodnutia a spôsobujú obštrukcie v konaní, možno ich sankcionovať nástrojom upraveným novým civilným procesným kódexom. Jedným z týchto nástrojov je aj sudcovská koncentrácia (§ 153 CSP). Pre prípad, že strana sporu lehotu zmešká a úkon neurobí, spravidla tým stratí možnosť úkon urobiť neskôr (procesná preklúzia). Tak možno zaručiť vyšší záujem sporovej strany o spoluprácu so súdom. Plynulosť a „bezpriet'ahovosť“ konania totiž nie vždy závisí len a výlučne od vôle a konania súdu či dokonca sudcu. Preto, ak chce s'ťažovateľ dosiahnuť rýchle a spravodlivé rozhodnutie, musí svoju žalobu naformulovať tak, aby z nej bolo jasné, vydania akého konkrétneho rozhodnutia sa domáha, a musí riadne spolupracovať so súdom

a reagovať na jeho výzvy, a ak si nevie poradiť sám, môže si zvoliť advokáta alebo, ak nemá dostatok finančných prostriedkov, obrátiť sa na Centrum právnej pomoci a požiadať, aby mu bol právny zástupca ustanovený.

22. Na druhej strane je súd povinný viesť spor rýchlo, účelne a bez prieťahov. Úlohou súdu a sudcu v konaní podľa Civilného sporového poriadku je predovšetkým „ustriechnuť“ proces tak, aby nevybočoval z ústavnoprávnych medzí rýchleho, bezprieťahového konania. Na to má sudca v civilnom sporovom konaní dostatok procesných nástrojov od poučovacej povinnosti cez vysvetľovacie a dopytovacie oprávnenia až po využitie inštitútu zjavne neodôvodnenej žaloby (§ 138 CSP). Preto zásadne nemožno tolerovať nepružný a otáľavý prístup súdu k vybavovaniu vecí.

23. V závere ústavný súd k obsahu samotnej ústavnej sťažnosti nemohol opomenúť, že sťažovateľ, kvalifikovane právne zastúpený, v nej neformuloval ani petit smerujúci k príkazu konať bez zbytočných prieťahov v napadnutom konaní, čo by malo byť vzhľadom na ním formulované námietky, v prípade vyslovenia porušenia práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods.1 dohovoru, jeho primárnou požiadavkou. Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu, a nie priznanie finančného zadosťučinenia tak, ako to formuloval sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti.

24. S ohľadom na uvedené skutočnosti a v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou v okolnostiach danej veci preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd mohol postup okresného súdu v napadnutom konaní po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie kvalifikovať ako porušenie základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

25. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa obsiahnutých v petite jeho sťažnosti.

26. Ústavný súd pripomína, že v prípade, ak by ďalší priebeh napadnutého konania signalizoval vznik prierahov, toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni sťažovateľovi, aby po splnení všetkých zákonných podmienok predložil ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2019